

Srijeda, 14. prosinca 2016.

P8_TA(2016)0490

Sporazum o partnerstvu i suradnji između EU-a i Uzbekistana i bilateralna trgovina tekstilom (rezolucija)

Nezakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 14. prosinca 2016. o nacrtu odluke Vijeća o sklapanju Protokola uz Sporazum o partnerstvu i suradnji kojim se uspostavlja partnerstvo između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Republike Uzbekistana s druge strane i izmjeni Sporazuma kako bi se proširila primjena njegovih odredaba na bilateralnu trgovinu tekstilom, uzimajući u obzir istek bilateralnog sporazuma o tekstilu (16384/1/2010 – C7-0097/2011 – 2010/0323(NLE) – 2016/2226(INI))

(2018/C 238/04)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir nacrt odluke Vijeća (16384/1/2010),
 - uzimajući u obzir nacrt Protokola uz Sporazum o partnerstvu i suradnji između Europskih zajednica i njihovih država članica s jedne strane i Republike Uzbekistana s druge strane (16388/2010),
 - uzimajući u obzir zahtjev Vijeća za davanje suglasnosti u skladu s člankom 207. i člankom 218. stavkom 6. drugim podstavkom točkom (a)(v) Ugovora o funkcioniranju Europske unije (C7-0097/2011),
 - uzimajući u obzir svoju Privremenu rezoluciju od 15. prosinca 2011. ⁽¹⁾ o nacrtu odluke Vijeća,
 - uzimajući u obzir svoju Zakonodavnu rezoluciju od 14. prosinca 2016. ⁽²⁾ o nacrtu odluke Vijeća,
 - uzimajući u obzir najnovija opažanja Odbora stručnjaka za primjenu konvencija i preporuka o Uzbekistanu u vezi s Konvencijom o ukidanju prisilnog rada (Konvencija 105) i Konvencijom o najgorim oblicima dječjeg rada (Konvencija 182), usvojenim 2015. i objavljenim 2016. ⁽³⁾,
 - uzimajući u obzir Protokol br. 1 o ulozi nacionalnih parlamenata u Europskoj uniji,
 - uzimajući u obzir Protokol br. 2 o primjeni načela supsidijarnosti i proporcionalnosti,
 - uzimajući u obzir članak 99. stavak 1. drugi podstavak Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za međunarodnu trgovinu i mišljenje Odbora za vanjske poslove (A8-0330/2016),
- A. budući da je u prosincu 2011. Europski parlament odlučio odgoditi donošenje odluke o suglasnosti za Protokol o tekstilu između EU-a i Uzbekistana te da je usvojio privremeno izvješće u kojem se bavi navodnim korištenjem dječjeg i prisilnog rada u berbi pamuka u Uzbekistanu;

⁽¹⁾ SL C 168 E, 14.6.2013., str. 195.

⁽²⁾ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0489.

⁽³⁾ Izvješće Odbora stručnjaka za primjenu konvencija i preporuka – Primjena međunarodnih radnih standarda za 2016. – IZVJEŠTAJ III (dio 1A).

Srijeda, 14. prosinca 2016.

- B. budući da je Parlament u tom privremenom izvješću zaključio da će razmotriti davanje suglasnosti samo ako uzbekistanske vlasti dopuste promatračima Međunarodne organizacije rada (MOR) da provedu detaljan i neometan nadzor te ako promatrači potvrde da su provedene konkretne reforme kojima su postignuti bitni rezultati u smislu da se ostvaruje stvarni napredak u iskorjenjivanju prisilnog i dječjeg rada na nacionalnoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini;
- C. budući da je Parlament uspostavio redovit dijalog s Komisijom, Europskom službom za vanjsko djelovanje (ESVD), uzbekistanskom vladom, MOR-om i civilnim društvom u cilju praćenja situacije tijekom berbe pamuka i vršenja pritiska na sve dionike kako bi se stalo na kraj korištenju dječjim i prisilnim radom u Uzbekistanu;
- D. budući da je uzbekistanska vlada 2013. dopustila MOR-u da provodi nadzor nad berbom pamuka; budući da je MOR od 2013. u više navrata izvršio nadzor koji je prvotno bio usredotočen na dječji rad, a kasnije je proširen na prisilni rad te uvjete zapošljavanja;
- E. budući da se suradnja između MOR-a i uzbekistanske vlade postupno širi te da je Uzbekistan 2014. postao prva zemlja srednje Azije koja je s MOR-om dogovorila Državni program za dostojanstven rad;
- F. budući da je najnovije izvješće MOR-a o nadzoru nad berbom pamuka u 2015. pokazalo da je korištenje dječjim radom za berbu pamuka postalo rijetko, sporadično i društveno neprihvatljivo iako je i dalje potreban stalan nadzor ⁽¹⁾;
- G. budući da je prema MOR-u razina osviještenosti o prisilnom radu u Uzbekistanu i dalje u začecima, no usprkos tome istraživanja koje je proveo MOR upućuju na to da većina radnika dobrovoljno bere pamuk te imaju mogućnost odbiti taj rad;
- H. budući da će završno izvješće MOR-a o berbi pamuka 2016. u Uzbekistanu biti dostupno krajem ove godine;
- I. budući da je iskorjenjivanje prisilnog i dječjeg rada cilj, ali i proces koji se još uvijek odvija, u koji je potrebno uložiti trud te kojemu je potrebna dodatna podrška EU-a i međunarodne zajednice, uključujući sudjelovanje organizacija civilnog društva za ljudska prava i prava radnika;
- J. budući da je uzbekistanska vlada usvojila akcijske planove radi promjene načina zapošljavanja radnika za branje pamuka te zajedno s organizacijama poslodavaca i sindikatima promicala podizanje razine osviještenosti u vezi s time i izradila mehanizam praćenja u cilju sprečavanja prisilnog i dječjeg rada;
- K. budući da nevladine organizacije i dalje izvješćuju o kršenjima ljudskih prava u toj zemlji, posebno u području povezanom s berbom pamuka, gdje upozoravaju da u vrijeme berbe dolazi do masovne prisilne mobilizacije studenata i javnih službenika, kao i do kršenja slobode udruživanja i izražavanja, a posebno ispitivanja građana koji izvješćuju o berbi, redovitog progona i uznemiravanja branitelja ljudskih prava i aktivista civilnog društva te onemogućavanja međunarodnim skupinama za zaštitu prava i medijskim kućama da djeluju u toj zemlji;
- L. budući da iznenadna smrt predsjednika Islama Karimova ne bi trebala imati nikakav utjecaj na kontinuirani postupak poboljšavanja radnih uvjeta na poljima pamuka u Uzbekistanu;
1. ističe koliko je važno što je uzbekistanska vlada poduzela korake kako bi MOR-u dopustila nadzor nad berbom pamuka i uključila se u opsežnu suradnju s MOR-om preko Državnog programa za dostojanstven rad;

⁽¹⁾ Izvještaj Odbora stručnjaka za primjenu konvencija i preporuka – Primjena međunarodnih radnih standarda za 2016. – IZVJEŠTAJ III (dio 1A), str. 218.

Srijeda, 14. prosinca 2016.

2. pozdravlja velik napredak koji je u Uzbekistanu ostvaren od 2013., uključujući donošenje zakona kojima se zabranjuje korištenje dječjim radom, čime je on gotovo potpuno iskorijenjen; potiče vlasti da se dodatno angažiraju na kampanji za podizanje razine osviještenosti diljem zemlje kako bi se dječji rad potpuno iskorijenio;
3. cijeni činjenicu da uzbekistanska vlada također radi na iskorjenjivanju prisilnog rada u suradnji s MOR-om te da je postignut napredak; međutim, naglašava da i dalje postoje suptilni oblici nedobrovoljnog rada, da je taj proces složen i da među ostalim iziskuje reformu politika zapošljavanja;
4. smatra da bi zbog tih napora uzbekistanske vlade Parlament trebao dati suglasnost za Protokol o tekstilu između EU-a i Uzbekistana; mišljenja je da će ta suglasnost biti pozitivna poticajna poruka uzbekistanskoj vladi da nastavi ulagati napore u potpunom iskorjenjivanju dječjeg rada i svih drugih oblika prisilnog rada, kao i da nastavi jačati suradnju s EU-om;
5. pozdravlja činjenicu da je Savez sindikata Uzbekistana u listopadu 2015. pristupio Međunarodnoj konfederaciji sindikata kao pridruženi član; naglašava ulogu koju uzbekistanski sindikati imaju u jamčenju pristojnih uvjeta rada i zaštite prava radnika; poziva uzbekistansku vladu da u potpunosti surađuje sa sindikatima u tom smjeru; potiče uzbekistanske sindikate da povećaju svoju ulogu u nastojanjima oko potpunog iskorjenjivanja prisilnoga rada;
6. zabrinut je zbog izvješća neovisnih promatrača o masovnoj državnoj mobilizaciji građana, kao i o prisilnom radu javnih službenika i studenata, u radovima prije berbe 2016. godine;
7. poziva sljedećega uzbekistanskog predsjednika da uspostavi novu paradigmu o ljudskim pravima tako što će smjesti ukinuti prisilni i dječji rad tijekom berbe pamuka koji se još uvijek primjenjuju;
8. poziva Komisiju i ESVD da redovito i detaljno obavještavaju Parlament o stanju u Uzbekistanu, osobito u pogledu iskorjenjivanja dječjeg i prisilnog rada; odlučuje da će nastaviti pratiti razvoj situacije u Uzbekistanu i organizirati redovit dijalog s MOR-om, Komisijom, ESVD-om i drugim dionicima u cilju potpunog iskorjenjivanja prisilnog i dječjeg rada u Uzbekistanu;
9. uviđa da će i dalje biti potrebna kombinacija dijaloga i suradnje, kao i kontinuirani pritisak Unije, MOR-a i Svjetske banke na uzbekistansku vladu kako bi se taj cilj postigao; zadržava pravo da pozove Komisiju i Vijeće da aktiviraju članke 2. i 95. Sporazuma o partnerstvu i suradnji kako bi se poduzele sve nužne, opće i posebne mjere ako ne dođe do ispunjenja obveze o iskorjenjivanju dječjeg i prisilnog rada;
10. poziva Komisiju i Delegaciju EU-a u Taškentu da političkim dijalogom i programima pomoći doprinesu strukturnim reformama u Uzbekistanu, koje će među ostalim obuhvatiti veće naknade za berače pamuka, mehanizaciju i veću proračunsku transparentnost u pogledu prihoda od berbe pamuka;
11. dijeli stajalište da bi se Državni program za dostojanstven rad trebao nastaviti i nakon 2016. i da ga treba produbiti kako bi se obuhvatila modernizacija uzbekistanskoga gospodarstva, poboljšanje politike zapošljavanja u područjima kao što su zdravlje i sigurnost na radu te inspekcija rada, pritom vodeći računa o ravnopravnosti spolova; u tom pogledu pozdravlja Dekret uzbekistanske vlade br. 909 (od 16. studenoga 2015.) kojim se želi poboljšati radne uvjete, zapošljavanje i socijalnu zaštitu radnika u poljoprivrednom sektoru u razdoblju od 2016. do 2018.;
12. ističe da pomoć koju je EU pružao posljednjih godina, a koja je bila usmjerena na vladavinu prava i pravosuđe te na poticanje reformi i poboljšanje učinkovitosti rada uzbekistanskog parlamenta, mora polučiti opipljive rezultate;
13. smatra da bi pomoć EU-a Uzbekistanu trebala također biti usmjerena na napuštanje monokulture pamuka u toj zemlji i smanjivanje njezine ovisnosti o izvozu pamuka diversifikacijom gospodarstva, čime bi se postupno moglo ublažiti katastrofalno stanje okoliša, osobito što se tiče onoga što je ostalo od Aralskog jezera i njegovih pritoka;

Srijeda, 14. prosinca 2016.

14. poziva Komisiju da što prije podnese vodeću inicijativu EU-a na temu odgovornog upravljanja unutar lanca opskrbe u odjevnoj industriji uz prijedlog za povećanje transparentnosti u lancu opskrbe; podsjeća na važnost Pakta o održivosti pokrenutog 2013. i ističe da takve vrste inicijativa mogu poslužiti kao temelj za pripremu novih djelovanja u suradnji s trećim zemljama radi ispunjenja ciljeva u vezi s poboljšanjem uvjeta rada te zdravlja i sigurnosti na radu u odjevnoj industriji;
15. potiče uzbekistansku vladu da radi na ratifikaciji i stvarnoj provedbi svih 27 temeljnih međunarodnih konvencija u okviru općeg sustava povlastica (OSP+) kako bi mogla zatražiti carinske povlastice u tom sustavu;
16. ističe da je 2009. i 2010. Vijeće ukinulo sankcije EU-a „radi poticanja uzbekistanskih vlasti na poduzimanje daljnjih znatnih koraka za poboljšanje vladavine prava i stanja ljudskih prava na terenu“, navodeći nadalje da „će Vijeće pomno i stalno nadzirati stanje ljudskih prava u Uzbekistanu“ te da „će dubina i kvaliteta dijaloga i suradnje ovisiti o uzbekistanskim reformama“;
17. poziva Komisiju i ESVD da nadziru političku tranziciju u Uzbekistanu i da redovito obavještavaju Parlament o tom procesu;
18. poziva potpredsjednicu Komisije / Visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, ESVD i države članice da iskoriste proces tranzicije kao priliku da inzistiraju na konkretnim i mjerljivim poboljšanjima stanja ljudskih prava tijekom sljedećih mjeseci; ističe da bi konkretna poboljšanja trebala obuhvatiti uvjete koje su 2010. iznijeli ministri vanjskih poslova EU-a;
19. ističe da je tekstilni sektor, posebno proizvodnja pamuka, glavno područje trgovine između EU-a i Uzbekistana; u tom smislu naglašava da bi EU trebao u potpunosti iskoristiti proširenje Sporazuma o partnerstvu i suradnji kako bi zajamčio da se uzbekistanske vlasti nakon iznenadne smrti predsjednika angažiraju na procesu tranzicije koji bi trebao dovesti do boljeg upravljanja, jačanja vladavine prava, demokratskih reformi i znatnog poboljšanja stanja ljudskih prava;
20. ponovno naglašava obvezu Unije da nastavi graditi i produbljivati odnose s Uzbekistanom, što iziskuje poštovanje ljudskih prava i vladavine prava; poziva uzbekistansku vladu da stvori više prostora za neovisno civilno društvo, da posveti više pozornosti brigama uzbekistanskih i međunarodnih nevladinih organizacija te da ispunji svoje obveze u okviru Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima te Konvencije protiv mučenja;
21. snažno potiče uzbekistanske vlasti da u potpunosti poštuju svoje međunarodne obveze u pogledu zaštite ljudskih prava; pozdravlja njihovu najavu prijedloga za amnestiju povodom 24. obljetnice Ustava Uzbekistana; snažno potiče uzbekistanske vlasti da u taj potez uključe puštanje na slobodu iz zatvora svih pojedinaca zatvorenih na temelju politički motiviranih optužbi, poboljšanje postupanja prema osobama u pritvoru i prekidanje ciklusa represije, uhićenja i osuda; potiče uzbekistansku vladu da u većoj mjeri surađuje s međunarodnim institucijama, što uključuje i jedanaest posebnih postupaka Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava (UNHRC) ⁽¹⁾;
22. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju prosljedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica i vladi i parlamentu Republike Uzbekistana.

⁽¹⁾ Jedanaest posebnih postupaka opisano je na sljedećoj poveznici: http://spinternet.ohchr.org/_Layouts/SpecialProceduresInternet/ViewCountryVisits.aspx?Lang=en&country=UZB
Za opći pregled posebnih postupaka UNHRC-a vidi: <http://www.ohchr.org/en/HRBodies/SP/Pages/Welcomepage.aspx>